

Ungdomars upplevelser av ungdomstjänst och dess meningsfullhet

Av: Maddis Hashemzadeh

LUNDS UNIVERSITET

Socialhögskolan

Handledare: Roberto Scaramuzzino

Abstract

Title: Ungdomars upplevelser av ungdomstjänst och dess meningsfullhet

Author: Maddis Hashemzadeh

Supervisor: Roberto Scaramuzzino

The purpose with this essay has been to describe and understand what experiences young people have of community service and if they feel that the community service has been meaningful for their future mindset of commit a crime. Community service for youth people entered into force 2007 and can be imposed to youths between the ages 15-21 year. Youth community service consists of two parts: one part that involves the youth people in the labor market, unpaid, and you can be sentenced to 20-150 hours of youth community service. The purpose of the other part of the community service is to talk about the crime and the youths can also go to classes about drugs and alcohol.

Furthermore the images of the youth offenders had an impact on the argumentation, as well as an ambition to keep youths outside of the correctional treatment system.

Key words: Youth community service, crime, youth offenders

1. Inledning	s 4
1:1 Syfte.....	s 5
1:2 Frågeställning.....	s 5
1:3 Avgränsningar.....	s 5
2. Bakgrund	
2:1 Straffrättens historia.....	s 6
2:2 Ungdomstjänst idag.....	s 7
2:3 Lagstiftningens historia.....	s 8
2:4 Ungdomstjänst i Göteborg.....	s 8
3. Tidigare forskning	s 10
4. Teoretiska utgångspunkter	s 13
4:1 Den symboliska interaktionismen och stämplingsteorin.....	s 13
5. Metod	s 15
5:1 Val av metod.....	s 15
5:2 Metodens förtjänster och begränsningar.....	s 16
5:3 Reliabilitet.....	s 17
5:4 Validitet.....	s 17
5:5 Urval.....	s 17
5:6 Empiri hämtad från praktikperiod.....	s 18
5:7 Tillvägagångssätt.....	s 19
5:8 Reflektion kring det empiriska materialet.....	s 19
5:9 Förförståelse.....	s 20
5:10 Etiska aspekter.....	s 21
6. Resultat och analys	s 22
7. Slutdiskussion	s 30
8. Referenser	s 32
9. Bilagor	s 34
9:1 Intervjuguide.....	s 34

1. Inledning/Problemformulering

Syftet med påföljden ungdomstjänst är bland annat att den ska utgöra en tydligare konsekvens för ungdomen än ett bötesstraff. Många ungdomar besitter inte en egen ekonomi och kan oftast inte betala bötesbeloppet på egen hand. Det blir istället vårdnadshavarna som får betala beloppet och om det inte finns några ekonomiska resurser över huvudtaget kan det leda till att ungdomen blir skuldsatt under en lång tid (SOU 2004:122).

I regeringspropositionen (2005/06:165) som utgör en grund för lagen kan man läsa att påföljden ungdomstjänst bör fungera som ett gränssättande för ungdomen och dessutom som ett sätt att visa att brottslighet ej tolereras i samhället. Ungdomstjänst är en påföljd som ska formas av begreppen förutsägbarhet, proportionalitet och konsekvens. Ungdomen och vårdnadshavarna ska veta när påföljden påbörjas och avslutas och även förstå påföljdens proportionalitet som en av konsekvenserna av brottet som ligger till grund för domen (Bons, 2011).

Under min praktikperiod förra terminen befann jag mig på Ungdomstjänsten i en stad i västra Sverige under två veckor. Där fick jag ta del av all information om påföljden och jag fick även vara med på ett flertal samtal med ungdomarna. Det som lockade mig in i detta ämne var ungdomarnas berättelser om hur brottet gick till och varför man begick brottet. Jag upplevde att ungdomarna hade svårt att sätta ord på varför de egentligen begick brottet och ”det bara hände” var ett svar som jag ofta fick. Ingen av de jag intervjuade var ensamma när de begick brottet, och detta kommer jag att koppla till min teoretiska del där jag kommer ta upp att ungdomarna intar olika roller i sin vardag, där man i interaktion med andra människor kan lockas att inta en roll som man kanske egentligen inte vill inta. Enligt Hilde (1996) pågår det ett konstant växelspel mellan individen och samhället vilket innebär att individen ständigt påverkas av de människor som han/hon kommer i kontakt med. En annan fråga som jag har ställt mig själv är vem det är som bestämmer vad som är ett avvikande beteende och inte? Skiljer det sig från olika miljöer eller lever vi alla efter samma regler?

Jag kommer fokusera min uppsats på att undersöka hur ungdomarna, efter avverkad ungdomstjänst, upplevt påföljden och om de tycker att själva påföljden påverkat deras framtida tankesätt. Har ungdomstjänsten fungerat som ett tydligt straff? Har det varit ett tillräckligt hårt straff?

1:1 Syfte

Syftet med min studie är att undersöka om ungdomarna upplever att ungdomstjänsten är meningsfull. För att förstå ungdomarnas berättelser om ungdomstjänsten så anser jag att det är av vikt att även förstå processen från att begå brottet till själva ungdomstjänsten samt att beakta de bakomliggande faktorerna till brotten.

Jag kommer att fokusera min studie utifrån två stycken frågeställningar:

1:2 Frågeställningar

- Hur upplever ungdomarna ungdomstjänsten?
- Hur ställer sig ungdomarna till sina brottsliga handlingar?

1:3 Avgränsning

Det faktum att ungdomstjänst endast kan utdömas till personer mellan 15 och 21 år blir detta en tydlig avgränsning i min uppsats. Jag har valt att vända mig till Ungdomstjänsten i Göteborg eftersom jag känner de som arbetar där vilket jag i förväg tänkte kunde underlätta processen. En annan avgränsning jag gjort är att jag endast intervjuat ungdomar som avtjänat sin ungdomstjänst. Två av ungdomar var mitt uppe i en period med ungdomstjänst när intervjun ägde rum, men dessa två personer har tidigare avtjänat en omgång ungdomstjänst vid ett tidigare tillfälle. Mitt syfte är inte att undersöka hur påföljden ungdomstjänst ser ut och hur den utspelar sig utan fokus ligger på ungdomarnas egna upplevelser av påföljden och brottet.

2. Bakgrund

Här nedan kommer jag att berätta om ungdomstjänst generellt för att läsaren ska få en övergripande bild av vad påföljden innebär och lite om påföljdens historia. Här kommer jag även att belysa hur lagstiftningens intentioner ser ut och som avslutning på detta kapitel beskriver jag hur ungdomstjänsten går till, steg för steg.

Ungdomstjänst har funnits sedan år 1999 men fungerade då endast som ett komplement för ungdomar som dömts till ungdomsvård inom socialtjänsten. Den 1 januari år 2007 gjorde man en del ändringar i lagen och ungdomstjänst infördes som en ny fristående påföljd för unga lagöverträdare mellan 15-21 år (Bons, 2011). Man kan säga att ungdomstjänst förekommer och kan användas i två former. Dels som en egen påföljd och dels som en tilläggsåtgärd då man kan dömas till det i samband med sin ungdomsvård. Man kan dömas till ungdomstjänst om man begår ett brott som har ett straffvärde på upp till ett års fängelse eller som ett alternativ till böter. För att kunna utföra ungdomstjänsten så krävs det att ungdomen samtycker och ungdomen ska även bedömas vara lämplig för att utföra ungdomstjänst.

När en ungdom blir dömd till ungdomstjänst döms man även till ett antal timmar.

Ungdomstjänst avtjänas i ett spann från 20 timmar upp till 150 timmar och dessa timmar består i största del av oavlönat arbete men även ett antal samtal om brottet, så kallat påverkansprogram (Bons, 2011). Så många timmar som används till samtal dras av från antalet timmar oavlönat arbete.

2:1 Straffrättens historia

Ungdomstjänst är en påföljd som ska formas med hänsyn till förutsägbarhet, proportionalitet och konsekvens. Ungdomen och vårdnadshavarna ska veta när påföljden påbörjas och avslutas och även förstå påföljdens proportionalitet som en av konsekvenserna av brottet som ligger till grund för domen (Bons, 2011).

I den svenska strafflagen som trädde i kraft år 1864 dominerade tanken om att alla straff ska fungera avskräckande för resten av befolkningen från att begå brott. En grundläggande idé och tanke var att individen har en fri vilja och att alla har ett val. På så vis ska varje individ ta konsekvensen av sitt handlande (SOU 2004, s. 122). Dessa tankar och idéer kan förklaras genom en italiensk straffrättsteoretiker vid namn Cesare Beccaria (1738-1794). Beccaria

(1774) beskrev i sitt arbete ”*Dei delitti e delle pene*” ett antal reaktioner mot dåtidens grymma straff och bristande respekt till den anklagandes rättigheter (Sarnecki, 2003). Han menade att man endast kunde försvara ett straff genom att ha som målsättning att det ska leda till lycka för ett stort antal människor. Beccaria (1764) lyfte även fram vikten av att ett straff skulle motsvara brottets omfattning och inte för brottslingens egentliga avsikt, det vill säga att påföljden eller straffet ska stå i proportion till brottet. Målet skulle alltså vara att avskräcka snarare än att hämnas på gärningsmannen (Sarnecki, 2003). Han menade vidare på att för att straffsystemet skulle fungera förebyggande var det viktigt med en tydlig lag och som var tillgänglig för alla, vilket skulle öka förutsebarheten. Han menade också att det var viktigt att folket hade respekt för den och att det kändes rättvist och lika för alla (Sarnecki, 2003). Beccarias (1764) tanke om att ett straff inte enbart ska vara ett straff utan också fungera behandlande är något som vi känner igen idag och man menar att det är extra viktigt när det gäller unga lagöverträdare då erfarenhet visar att mognad och en förståelse av sin livssituation spelar en viktig roll och att man bör ta hänsyn till dessa faktorer vid bestämmande av en dom (SOU 2004:122). Forskning visar att unga människor inte har uppnått den absoluta mognaden som gör att de kan sätta sig in i andra personers lidande och vilka konsekvenser och effekter som deras handlande kan få (Jareborg & Zila, 2007). Dessutom kan man ha svårare att kontrollera impulser och stå emot gruppträck än vad vuxna har. Att man som ungdom även är känsligare för bestraffning har lett oss fram till tanken om Ungdomsrabatt, vilket betyder att ungdomens ålder ska vägas in som en förmildrad omständighet och att straffet på grund av detta ska minskas. Ungdomsrabatten kan tillämpas på de som är under 21 år, och hur stor straffnedsättningen blir beror på hur gammal man är (under 21 år). Till exempel får en 15-åring sitt straff reducerat med ca 75-80% medan en 20-åring kan få ett straff reducerat med ca 20-30% (Jareborg & Zila, 2007). Ungdomsrabatten är främst till för att undvika fängelse för ungdomar, och det är här ungdomstjänst blir ett alternativ.

2:2 Ungdomstjänst idag

Ungdomstjänst utdöms i första hand till ungdomar mellan 15-18 år . Om skärskilda skäl föreligger kan ungdomar upp till 21 år dömas till ungdomstjänst (32 kap 1§ BrB). Man kan dömas till 20-150 timmars ungdomstjänst och består av en del med oavlönat arbete och en del med påverkansprogram (ibid.).

Det är socialtjänsten som har ansvaret att administrera påföljden ungdomstjänst enligt 5 kap. 1b§ SoL:

Kommunen skall sörja för att för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas så snart det kan ske. Socialnämnden skall bestämma det närmare innehållet i en utdömd ungdomstjänst i en arbetsplan och utse en handledare för den unge. Socialnämnden skall kontrollera att arbetsplanen följs (5 kap. 1b§ SoL).

Socialstyrelsen har gjort en sammanställning av påföljden och menar att ungdomstjänsten ska gestaltas på ett sätt som gör att ungdomen är på det klara med att brott inte tolereras av samhället. Ungdomstjänsten ska också vara anpassad till individen och dess förutsättningar. Vidare formulerar man vikten av att arbetsuppgifterna under det oavlönade arbetet ska vara meningsfulla och inte bara bestraffande (Socialstyrelsen 2006 – insatser för unga lagöverträdare).

2:3 Lagstiftningens intentioner

Lagstiftningens intentioner är att få ungdomarna att inse kriminellt beteende ger konsekvenser och att ungdomarna på så vis lär sig att hålla sig borta från sådant. En annan huvudpoäng med lagen är att den ska vara meningsfull och att ungdomen får tid till att reflektera och prata om händelsen och brottet (Socialstyrelsen 2006 – insatser för unga lagöverträdare).

Ungdomstjänst ska alltså inte bara enbart fungera som ett straff. Ett stort framsteg vad gäller påföljden i sig har varit att ungdomstjänst har blivit ett krav för alla kommuner och att det då ökar förutsebarheten. Det spelar därför ingen roll vilken kommun man bor i då ungdomstjänst ska tillämpas likvärdigt oavsett vistelseort. En annan syn på påföljden är att det är ungdomen som får stå för sitt handlande och ta konsekvenserna (Ibid.). Om ungdomen istället döms till böter är det ofta vårdnadshavarna som får ta konsekvensen då ungdomen ofta saknar ekonomi.

2:4 Ungdomstjänst: Steg för steg

Här kommer jag att beskriva hur ungdomstjänsten går till, steg för steg. Materialet som kommer här nedan är främst framtaget efter diskussion med handledarna både från förra terminen under min praktikperiod och under förberedelserna inför min undersökning. Jag har även fått ta del av ungdomstjänstens egna broschyrer. Mer om detta under *metod – empiri*

hämtad från praktikperiod.

Socialtjänsten bär alltså ansvaret för att verkställa ungdomstjänsten. När socialtjänsten får in ett ärende kontakter de Ungdomstjänsten för att få hjälp med att genomföra uppdraget. Först och främst vill Ungdomstjänsten ha grundläggande uppgifter om ungdomen som exempelvis namn, ålder, vad för brott ungdomen har begått, straffets omfattning samt en kort bedömning av ungdomen för att vara steget för när det gäller att hitta en arbetsplats som är lämplig för just den här ungdomen. Den grundläggande informationen får ungdomstjänsten via en *telefonintervju* med socialtjänsten. Nästa steg är att boka in ett så kallat *överlämningsmöte* med ungdomen. Vid ett sådant möte ska, förutom ungdomen, vårdnadshavaren, socialtjänsten och en handledare från ungdomstjänsten närvara. Här diskuterar man fram en arbetsplan tillsammans med ungdomen och mötet avslutas efter att ungdomen skrivit under. Efter överlämningsmötet bokar handledare på ungdomstjänsten ett nytt möte med ungdomen för att genomföra en *intervju*. Under intervjun vill handledare först och främst få en bättre bild av ungdomen och vilken typ av arbetsplats som kan passa denne. Här finns det även tid att reflektera och prata om brottet/straffet om ungdomen vill. Ungdomen får även möjlighet att önska form av arbetsplats. Efter intervjun ska handledaren på ungdomstjänsten försöka hitta en lämplig arbetsplats till ungdomen. En gång i veckan har handledarna på ungdomstjänsten möte där man försöker matcha ungdomarna till de arbetsplatser som finns tillgängliga. När handledaren på ungdomstjänsten matchat ungdomen till en lämplig arbetsplats kallas ungdomen till ett nytt möte, ett så kallat *uppstartsmöte*. Vid ett uppstartsmöte närvarar ungdomen, arbetsgivaren på arbetsplatsen och handledaren från ungdomstjänsten. Ett sådant möte sker på arbetsplatsen där ungdomen ska göra sin ungdomstjänst och syftet är först och främst att ungdomen får träffa arbetsgivaren samt att tillsammans göra upp ett schema.

När ungdomen väl är ute och arbetar på arbetsplatsen gör handledaren på ungdomstjänsten kontrollbesök och har kontinuerlig kontakt med arbetsgivaren och ungdomen. När ungdomen har avverkat det oavlönade arbetet på arbetsplatsen gör man en utvärdering tillsammans med arbetsgivaren där man tar upp saker som varit bra och dåligt. Sista steget i processen är ett *avslutningsmöte* där handledare, socialtjänsten, ungdomen och vårdnadshavaren träffas återigen. Handledaren redogör för hur ungdomstjänsten fungerat för att sedan avsluta ärendet. Ungdomen får även ett diplom.

Om ungdomen ej fullföljer ungdomstjänsten hålls först ett varningsmöte tillsammans med handledaren och vårdnadshavare för att påminna om arbetsplanen. Sker det ingen förbättring måste handledaren kontakta socialtjänsten som i sin tur måste återrapportera till åklagaren enligt 12 kap. 8§ SoL.

3. Tidigare forskning

Jag har använt mig av Lunds Universitets databaser för att söka litteratur till min uppsats. LIBRIS är den databasen som jag använt mest då jag anser att den tar fram avhandlingar och studier som passar mitt ämne bra. De svenska sökorden som jag använt har varit:

Ungdomstjänst, ungdomskriminalitet, unga lagöverträdare samt engelska sökord: juvenile offenders, crime, youth offenders. När jag gjorde mina sökningar märkte jag snabbt att det fanns väldigt mycket tidigare forskning både nationellt och internationellt om ungdomskriminalitet men förhållandevis lite forskning om ungdomstjänst. Anledningen till detta kan vara att ungdomstjänst som fristående påföljd är relativt ny och ännu outforskad.

Den första träffen jag fick på min sökning var Tomas Bons rapport om ungdomstjänst där han skriver om ungdomarnas upplevelser. Jag sökte på sökordet ungdomstjänst och lade inte till någon avancerad sökning, då hamnade Bons rapport högst upp.

Tomas Bons gjorde år 2009 en kartläggning av hur man arbetar med ungdomstjänst i åtta kommuner . Bons har sedan fortsatt att studera ungdomstjänst genom att intervjua ungdomar som har egna erfarenheter av ungdomstjänst som påföljd. Han har i sin senaste rapport skildrat hur ungdomar uppfattar påföljden ungdomstjänst (Bons, 2011). Efter två olika enkätundersökningar i två olika kommuner fick man fram att majoriteten av ungdomarna som genomfört sin ungdomstjänst är nöjd med påföljden. Flera ungdomar anser att påverkansprogrammet, där man samtalar om brottet samt tar upp andra ämnen som hör till, inneburit att de börjat tänka annorlunda kring brottslighet och att man blivit bra bemött på arbetsplatsen. I den andra kommunen visade sig att hela 90 procent av ungdomarna upplevde tiden på ungdomstjänst som bra eller mycket bra. Majoriteten av ungdomarna upplevde ungdomstjänsten som ett straff men att det inte var arbetet som sågs som ett straff utan att ungdomarna var tvungna att utföra ungdomstjänsten på sin fritid och att man arbetade gratis (Bons, 2011).

Bons (2011) menar att de flesta av de ungdomarna som han intervjuat och som får påföljden ungdomstjänst är engångsbrottslingar, alltså ingen direkt kriminell livsstil. De uttrycker att de har lärt sig av sina misstag och inte kommer begå nya brott. Bons (2011) bedömer dock att några av de ungdomar som han intervjuat har en så kallad kriminell livsstil och troligen kommer begå nya brott. Bons (2011) beskriver i första hand ungdomarnas reaktioner på själva brottet och påföljden. Han har även till viss del beskrivit en del föräldrars reaktioner på detta. Bons (2011) tar även upp ungdomarnas upplevelser av samhällets reaktioner på brottet. Därefter beskriver han ungdomarnas syn på själva påföljden och hur det var att utföra ungdomstjänsten.

Bons (2011) menar att ungdomarna som han intervjuat i sin studie ofta hade svårt att svara på frågan varför man begick brottet. ”Det bara hände” var ett svar som han ofta fick, samtidigt som en del förnekade sin skyldighet till brottet. Många uttrycker också att domen varit orättvis. Bons (2011) förklarar att ungdomarna inte tycker själva straffet är orättvist utan att det i förhållande till de andra som deltagit i brottet fått lägre straff eller inget straff alls.

Bons (2011) beskriver att de långa handläggningstiderna mellan polisutredning och rättegång har fått mycket kritik. Eftersom påföljden och konsekvenserna blir tydligare för ungdomen om det sker en snabb reaktion på ett brott och eftersom lagstiftningens huvudsakliga mål med påföljden ungdomstjänst är att ungdomen ska förstå konsekvenserna av kriminellt beteende blir det inget bra samband då handläggningen drar ut på tiden. Bons (2011) menar att *”sambandet mellan brottet och de konsekvenser det får blir tydligare för ungdomen ju tidigare påföljden träder i kraft”* (Ungdomstjänst – Ur ungdomarnas perspektiv, 2011, s. 40).

I Propositionen 2005/06/165 beskriver man att socialtjänstens ansvar också är att på begäran från åklagare skriva ett yttrande om hur pass mycket ungdomen är föremål för särskilt vårdbehov och att göra en bedömning utifrån ett helhetsperspektiv av ungdomens livssituation och även väga in tidigare brott i den sammanlagda bedömningen. Michael Tärnfalk berör det här ämnet i sin avhandling *Barn och brott – En studie om socialtjänstens yttrande i straffprocessen för unga lagöverträdare* då han menar att socialtjänsten har fått en betydande roll vad gäller ungdomstjänst då socialtjänstens yttrande ofta väger tungt när det kommer till rättens val av påföljd. Tärnfalk (2007) är här kritisk mot vissa bristfälliga yttranden då det kan leda till ett orättvist rättssystem där man inte kan förutse vilken påföljd som döms för ett brott. Tärnfalk (2007) menar att detta kan vara ett resultat av att det finns en osäkerhet kring vad ett

yttrande ska innehålla.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har i sin utvärdering intervjuat sju ungdomar från fyra olika kommuner om deras erfarenhet av ungdomstjänst som påföljd. Ungdomarna uttrycker i huvudsak att de tycker det är positivt att man får ”göra rätt för sig” genom att själva få arbeta av sitt straff, istället för att man ska betala av ett bötesbelopp som oftast föräldrarna får ta ansvar för eftersom ungdomarna sällan besitter en egen ekonomi (Rapport 2011:10). Några av de som man intervjuat uttrycker ordagrant att man inte ville att föräldrarnas skulle få betala för något som ungdomen själv har orsakat, några av dem menar också att föräldrarna inte skulle ha råd att betala. Ungdomarna menar att det är bra att få ett straff när man begår ett brott för att känna på hur det känns att ta konsekvenserna.

Även internationellt finns det motsvarigheter till ungdomstjänst. Bazemore & Walgrave (1999) har gjort en studie där man förklarar att ungdomstjänsten kan ha olika syften. Den kan bland annat vara avskräckande, bestraffande eller rehabiliterande. Man menar att ungdomstjänsten bör fungera som en kompensation för den skada som man orsakat genom att utföra brottet då samhället blivit offer för händelsen på så sätt att tryggheten och lugnet har rubbats på grund av brottet (Bazemore & Walgrave, 1999). Man menar dock att samhället i slutändan vinner på de unga lagöverträdarna genom det kompenserande arbetet, även fast kompensationen endast är symboliskt, då den unga kan återställa den skadan som man orsakat. Genom detta signalerar man till samhället att ett brott ger konsekvenser och att den unga lagöverträdaren får arbeta av sitt straff för att kompensera samhället samtidigt som han eller hon lär sig en läxa (Bazemore & Walgrave, 1999)

När jag gjorde min research på ämnet ungdomstjänst märkte jag att det fanns några få uppsatser som delvis belyste ungdomstjänst som påföljd. Jag har dock valt att använda mig av frågeställningar som mer belyser ungdomarnas upplevelser och hur meningsfullt de upplever att ungdomstjänsten är för deras framtida tankesätt när det gäller att begå nya brott. Förändrar ungdomstjänsten deras tankar om att begå nya brott i framtiden och har straffet varit tillräckligt avskräckande?

4. Teoretiska utgångspunkter

Jag kommer i detta kapitel beskriva två olika teorier som förhoppningsvis kan bidra till en ökad förståelse av ungdomarnas beteende. Den första teorin som jag har valt att använda mig av är Beckers *stämplingsteori* som bland annat beskriver avvikelse och kriminalitet som ett samspel mellan den som begår brottet och samhällets reaktioner på denne. Den andra teorin som jag valt att använda är den *symboliska interaktionismen*. Eftersom stämplingsteorin utvecklats utifrån den så kallade symboliska interaktionismen blir det naturligt att ta upp en del om det också.

4:1 Den symboliska interaktionismen och stämplingsteorin

Stämplingsteorin härstammar från den symboliska interaktionismen som utvecklades på 1900-talet. Det var George Herbert Mead som var en av grundarna till den symboliska interaktionismen men själva begreppet kom till 6 år efter hans död. Man kan beskriva den symboliska interaktionismen genom ett så kallat inifrånperspektiv där man fokuserar på samspelet mellan individ och samhälle (Hilte, 1996). Man menade att om man ska förstå samhället så måste man studera individen och för att förstå individen måste vi studera samhället. Det pågår alltså ett konstant växelspel mellan individen och samhället vilket i sin tur innebär att individen ständigt påverkas av de människor han/hon kommer i kontakt med och att det så kallade *sociala jaget* växer fram utifrån detta. Johansson & Lalander (2010) hänvisar till Charles H. Cooley som har utvecklat begreppet spegeljaget. Spegeljaget sker i en process där individen speglar jaget genom att föreställa sig samhällets bild av jaget och hur samhället bedömer den bilden av jaget. Detta kan i sin tur leda till att jaget inför samhället/omgivningen antingen känner skam eller känner stolthet. Eftersom vi inte kan förutse vad omgivningen tänker om oss blir det snarare våra egna föreställningar om vad andra tänker om oss som vi speglar jaget emot. Hilte (1996) menar att föreställningarna om vad andra tänker om oss grundar sig på hur omgivningen reagerar, gestikulerar och uttrycker sig i mötet med jaget.

En annan som utvecklat den symboliska interaktionismen är Erving Goffman som menar att man kan se livet som en teaterföreställning där vi alla är skådespelare med många olika roller. Beroende på situationen försöker vi att anpassa oss genom att spela olika roller för att ge en så bra bild av oss själva som möjligt (Angelöw & Jonsson, 2000). Goffman delar upp rollerna i två olika sorter: De öppet offentliga rollerna samt de privata, de så kallade främre och bakre

regionerna. Den främre regionen är det som alla ser, den rollen man spelar i det offentliga. Den bakre regionen är det som sker bakom kulisserna, det som offentligheten inte får se och det ska individen helst vill dölja (Angelöw & Jonsson, 2000).

Stämplingsteorin har växt fram ur dessa tankar. Howard S. Becker beskriver stämplingsteorin som en kedja sammanfogade idéer som avser att öka förståelsen för hur ett beteende blir till ett avvikande beteende. Man försöker beskriva processen när själva avvikelserna skapas mellan en avvikare och en icke-avvikare (Becker, 2006, s. 25). Man kan säga att en handling bedöms som avvikande tar man i första hand hänsyn till hur det bemöts av omgivningen. Det är därför man menar att ett avvikande beteendet skapas av samhället, menar Becker (2006). Det är alltså individens miljö och omgivningen som avgör om han eller hon blir en avvikare vilket kan vara familjen, umgängeskretsen eller området man bor i. Om ett beteende uppfattas som avvikande eller inte beror på omgivningens reaktioner på beteendet eller handlingen (Becker, 2006, s. 22). Becker (2006) menar vidare på att det inte är lätt att komma överens om vilka regler det faktiskt är som gäller i ett samhälle eftersom det beror på vilken situation individen befinner sig i. Reglerna beror ofta på etniska och kulturella traditioner som finns i just den miljön eller i det samhället. Samhället och miljön utvecklar sina egna regler vilket leder till att man behöver ta hänsyn till olika regler beroende på vart man befinner sig (Becker, 2006).

Becker (2006) menar att man inte behöver stämplas som avvikare om man utför ett brott som ingen upptäcker, då handlingen inte uppmärksammas i ett socialt sammanhang. Det är först när man blir tagen av polisen som stämplingsprocessen sker eftersom vi människor har en förmåga som kallas ”rollövertagande” som innebär att individen kan se sig själv genom den andres ögon, exempelvis polisen. När man möter en annan individ agerar man ofta utifrån vad man tror att den andre förväntar sig, menar Becker (2006). Men det är även vid den här situationen som individen/ungdomen står inför ett val. Här kan han eller hon komma fram till att man inte vill fortsätta på avvikarspåret och istället vända om. Upptäckten av exempelvis polisen behöver alltså inte leda till växande avvikande beteende om situationen innebär att han eller hon fortfarande kan välja en annan handlingslinje, menar Becker (2006). Han beskriver de alternativa följderna såhär:

Ifall han väljer rätt kan han välkomnas åter till den konventionella gemenskapen, men väljer han fel förkastas han och inleder en cykel av växande avvikelser (Becker, 2006, s. 43).

5. Metod

I detta kapitel ska jag presentera mitt val av metod samt förklara hur jag har gått tillväga. Vidare presenterar jag mitt urval samt de etiska överväganden vi gjort.

5:1 Val av metod

För att få fram den informationen som jag behöver för att utföra min undersökning har jag valt att använda mig av en kvalitativ metod. Målet med att använda en kvalitativ metod är att skapa en djupare förståelse av det som jag valt att skriva om. Genom kvalitativa intervjuer ska jag även försöka skapa en helhetsbild av ungdomarnas egna upplevelser och beteende (Sjöberg, 2008, s. 38). Enligt Sjöberg (2008) är det viktigt att jag som forskare tycker att det är intressant att studera det som jag valt att studera och att mina frågor stämmer bra överens med tillvägagångssättet. Denscombe (2000) menar vidare på att kvalitativ fakta uppkommer när forskaren tolkat och analyserat materialet. Det är också viktigt att man tar hänsyn till sin egen förförståelse, sina egna värderingar och erfarenheter eftersom det till viss del kan påverka tolkningarna.

Anledningen till att jag valt just den kvalitativa metoden har främst med mitt syfte att göra. Jag är intresserad av att försöka förstå vad ungdomarna anser om påföljden. Kvale (1997) menar att forskaren med den kvalitativa metoden har större chans att förstå det man studerar och att man kommer nära sin informationskälla till skillnad från den kvantitativa metoden som är mer formaliserad.

Jag kommer att utgå från den semistrukturerade intervjun då mitt mål är att belysa ungdomarnas egna berättelser. I den semistrukturerade intervjun ställs samma frågor till alla som intervjuas. Skillnaden mellan den semistrukturerade intervjun och den strukturerade intervjun är att frågorna har öppna svarsmöjligheter. Här får man en chans att säga sin åsikt. Syftet med de semistrukturerade intervjuerna är alltså att få en beskrivning av den intervjuades upplevelser och att tolka deras mening (Bryman, 2011, s. 414). Dock kan man tycka att utrymmet att säga allt om sina upplevelser är något begränsat i ett fall då jag valt att hålla intervjuerna relativt korta, ca 30-40 min för att inte få onödigt mycket material att arbeta med. Dessutom tror jag att ungdomarna hellre ställer upp på en kortare intervju och detta har därför varit viktigt för att få dem att ställa upp.

Kvale (1997) menar att man genom en semistrukturerad intervju kan skapa teman som är relevanta för ämnet man önskar undersöka samt att man kan välja att fokusera frågorna utefter den teoretiska utgångspunkten som man vill koppla materialet till. Detta stämmer överens med mitt tillvägagångssätt då jag valde att först läsa in mig på ämnet och dessutom läsa på om socialpsykologin som jag valt att fokusera på. Efter att ha läst en hel del om ungdomstjänst i sig och om olika teorier inom socialpsykologin kunde jag forma mina frågor på ett relevant sätt.

5:2 Metodens förtjänster och begränsningar

Jag stod och vägde mellan den strukturerade intervjun och den semistrukturerade intervjun och bestämde mig för att först läsa på om båda typerna innan jag bestämde. Jag kom fram till att båda intervjutyperna hade både för och nackdelar.

Fördelen med de strukturerade intervjuerna är att varje intervjuperson får svara på identiska frågor som ställs på exakt samma sätt och att intervjupersonens svar inte beror på situationen (May, 2001, s. 149). Svaren kan därför kategoriseras i olika svarskategorier och svaren blir jämförbara och ger struktur vid en eventuell sammanställning (ibid.). Nackdelen är dock att det inte finns utrymme för intervjupersonen att komma med följdfrågor eller åsikter kring frågan.

Den semistrukturerade intervjun kan uppfattas som mer öppen och i en sådan intervju finns det möjlighet att under intervjun improvisera och lägga till frågor utifrån vad intervjupersonen uttrycker (Bryman, 2011, s. 413). Man behöver heller inte ställa frågorna i turordning utan det finns utrymme för att hoppa mellan frågorna utefter vad intervjupersonen kommer in på. Det är viktigt att i en intervjusituation bygga upp en känsla av förtroende där den man intervjuar behöver känna en form av tillit till den som intervjuar. Det är viktigt att som intervjuare är tydlig med i vilket syfte intervjun görs och att individen och individens svar förblir anonyma. Man bör dock poängtera att intervjupersonens svar är viktiga då det kan bidra till en ökad förståelse för de personer som befinner sig i liknande situationer (Meuwisse et al., 2008, s. 241). En nackdel med denna metod kan alltså bli att skapa detta förtroende till intervjuaren på så kort tid. En annan nackdel är att man som intervjuare har förutfattade meningar när det gäller vissa saker och att man har en förförståelse som gör att man tror sig veta vad intervjupersonen kommer att svara i vissa frågor (Aspers, 2007, s. 134). Detta kan leda till att

man ställer ledande frågor. Jag kommer i min uppsats ta upp ett stycke där jag skriver om förförståelse för att tydliggöra detta och att minska risken för missbedömning.

5:3 Reliabilitet

Reliabilitet kan beskrivas som tillförlitligheten i en mätning och om undersökningen resulterar i samma resultat oberoende av vem som utför undersökningen (Bryman, 2011, s. 352).

Jag anser att det är riskfyllt att prata om reliabilitet och tillförlitlighet när det gäller mina kommande kvalitativa intervjuer då den ”mätning” som jag kommer att utföra i samband med intervjuerna på ett sätt är tillförlitligt och korrekta enligt mig som intervjuare men eftersom det inkluderar mina egna tolkningar och påverkas av min förförståelse är det inte säkert att en annan person hade fått fram samma resultat med hjälp av samma studie.

Det faktum att jag är en ovan intervjuare kan spela in på graden av reliabilitet (Bryman, 2011, s. 263). För att min ovana av att intervjuar inte ska påverka resultatet allt för mycket kommer jag att använda mig av förberedda mallar som jag kan utgå ifrån när jag intervjuar. Jag kommer att använda mig av en bandspelare för att spela in intervjuerna. Genom att använda mig av en sådan kommer jag ha möjlighet att lyssna igenom mina intervjuer i efterhand och fånga upp saker som jag missat under själva intervjun.

5:4 Validitet

Validitet avser att man mäter det som är relevant i sammanhanget, alltså att man undersöker det som man har för avsikt att undersöka och inget annat (Bryman, 2011, s. 352). Det som kan stärka validiteten är att man har hög standardisering i sin intervjuguide. En tanke jag har för att stärka validiteten är att ställa samma utgångsfrågor till alla ungdomar som jag väljer att intervjuar. Om jag väljer att alltid utgå från min förarbetade intervjuguide bör man få fram liknande resultat om någon annan skulle göra en undersökning på ungdomarnas upplevelser, vilket stärker validiteten i min undersökning (Bryman, 2011, s. 274).

Vidare har jag spelat in intervjuerna, transkriberat och tematiserat dem. Då jag gjort min undersökning på egen hand har jag fått ta hela ansvaret för både intervjun och vara uppmärksam på kroppsspråk med mera. Det hade varit lättare om jag hade en partner med mig under intervjuerna för att dela upp ansvarsområdena. Detta kan ha gjort att intervjuerna blev lite hackiga emellanåt eftersom jag behövde anteckna vissa saker.

5:5 Urval

En tydlig avgränsning i min undersökning kommer att vara det faktum att ungdomstjänst endast kan tilldömas till ungdomar mellan 15-21 år. Fyra stycken ungdomar har intervjuats och det är deras upplevelser som kommer belysas i undersökningen. För att få en bra bild utav vad ungdomen tycker om påföljden ungdomstjänst har jag valt att begränsa mig till att intervjua endast ungdomar som avverkat sin ungdomstjänst. Två av ungdomarna som jag intervjuade var igång med att avverka sin ungdomstjänst för andra gången, vilket gav mig möjlighet att ändå intervjua de eftersom de hade erfarenhet av det tidigare. Genom att intervjua ungdomar som redan avverkat sin ungdomstjänst kan man ställa frågor om både förväntningar inför ungdomstjänst, upplevelser under själva ungdomstjänsten och även om man upplevt en förändring hos sig själv efter ungdomstjänsten.

För att nå mina informanter var jag först på ett möte med alla handledarna på ungdomstjänsten i Göteborg(5 stycken). Anledningen till att det blev just Göteborg var för att jag tidigare haft kontakt med personalen där då jag var där på ett långt studiebesök under min praktikperiod. Vi diskuterade först mitt ämne och mitt syfte med undersökningen. Därefter bad jag dem att höra sig för med ungdomarna om någon var intresserad av att ställa upp på en intervju på max 45 minuter. Därefter kunde jag boka tid med ungdomarna per telefon.

Min förhoppning var att kunna intervjua fem stycken ungdomar till min undersökning. Jag var ute i god tid och förvarnade handledarna på ungdomstjänsten så att de kunde påbörja sina funderingar på vilka ungdomar, som avverkat sin ungdomstjänst, som kunde tänka sig att ställa upp på en intervju. Jag kunde genomföra fyra intervjuer relativt snabbt och den femte hade gått med på att göra en telefonintervju med mig då han upplevde det som tidskrävande att sätta sig ner och prata. Efter ett kort samtal kunde vi komma överens om en dag och tid som eventuellt skulle passa ungdomen. Dessvärre svarade inte ungdomen den dagen vi hade kommit överens om och vid ett flertal försök dagarna efter ansåg jag att det var mest etiskt rätt att inte ringa ungdomen mer då jag antog att ungdomen hade ångrat sig. Därför blev det fyra stycken intervjuer tillslut, vilket jag tycker har varit alldeles lagom för att kunna göra den här undersökningen.

5:6 Empiri hämtad under praktikperiod

En del av den empiri som jag använder mig av i min undersökning är hämtad från

praktikperioden under termin 5. Jag besökte ungdomstjänstenheten under två veckors tid och fick ta del av alla information och fick dessutom närvara vid ett flertal samtal med ungdomarna. Jag har även fått ta del av ungdomstjänstens egna broschyrer där man beskriver hur ungdomstjänsten går till steg för steg.

5:7 Tillvägagångssätt

Det första jag gjorde när jag träffade ungdomarna var att informera dem om vad min studie skulle handla om och varför jag var av intresse att intervjua just honom/henne. Jag upprepade de etiska aspekterna (gick igenom dem snabbt innan vi bokade in intervjun via telefon) och var extra tydlig med att han/hon när som helst kunde avbryta intervjun eller välja att inte vara på någon fråga. Att ungdomarna skulle förbi anonyma var också en sak som jag valde att vara extra tydlig med. Därefter frågade jag om det var okej att spela in intervjun för att slippa anteckna vartenda ord som sades, och det var ingen som reagerade på detta enligt min åsikt. Jag fick tillgång till handledarnas kontor under intervjuerna vilket var en stor fördel. Ungdomen hade varit där vid flera tillfällen och vi kunde sitta där i lugn och ro utan att bli störda.

Jag inledde intervjuerna med enkla och generella frågor för att informanterna skulle slappna av (Descombe, 2000, s. 151). Ju längre tiden gick desto mer avslappnade upplevde jag att informanterna blev. Detta smittade av sig på mig också då man själv kunde slappna av när man märkte att ungdomen började slappna av.

Jag bestämde mig för att transkribera mitt material direkt efter varje intervju. Detta gjorde jag för att komma ihåg allt som hände under intervjun, bland annat hur ungdomen rörda sig, eftersom detta var svårt att hinna med att anteckna. Att skriva ner ljudinspelningarna i text var mycket krävande och tog lång tid, speciellt eftersom jag var tvungen att göra detta på egen hand. Hade jag haft en partner hade vi kunnat dela upp så att man transkriberade hälften var. Trots detta var det nog nyttigt för mig att göra det på egen hand eftersom den analytiska processen startade inom mig i samband med transkriberingen och det blev som ett upprepande för mig att skriva ner samtalen i skrift. När jag sedan ska göra min analys i undersökningen kan jag gå tillbaka och läsa vad det var som sades och jag har bra koll på mitt material då jag gör allt på egen hand.

5:8 Reflektioner kring det empiriska materialet

Jag anser att jag fick riklig information från mina informanter och är nöjd med upplägget kring intervjun. Intervjuerna är ju det grundläggande momentet i min undersökning och utan intervjuerna hade undersökningen inte varit möjlig att göra, därför är det positivt för mig att det gått bra. Intervjuerna utfördes på handledarnas kontor där de varit flera gången tidigare, vilket förhoppningsvis gjorde att de kände sig trygga. På så sätt blev vi inte störda av folk runt omkring.

Jag upplevde att det var lätt för ungdomarna att sväva iväg när jag ställde en fråga, vilket är positivt enligt mig, då det visade att ungdomen kände tillit och vågade dela med sig av sina erfarenheter. Samtliga svarade seriöst på mina frågor och vi kom ofta in på andra ämnen, som även dem var intressanta för min undersökning.

Den kvalitativa metoden hjälpte mig mycket i min studie eftersom jag var ute efter att förstå ungdomarnas berättelser. Nackdelen kan tyckas vara att jag inte fick några exakta siffror på hur många ungdomar som begår brott och hur många som faller för gruppsyck och så vidare, men det var inte heller syftet med min undersökning. Syftet var att förstå varför. Istället för siffror kan jag skapa en förståelse för den gruppen ungdomar som jag valde att fokusera på. Nackdelen är dock att jag behöver utlämna vissa detaljer när jag sammanfattar mitt resultat utifrån en kvalitativ metod samtidigt som det är en fördel att mitt material speglar verkligheten på ett sätt som inte siffror kan göra.

5:9 Förförståelse

Thurén (2013) menar att vi inte uppfattar verkligheten bara genom våra sinnen. Det som vi oftast tror är sinnesuttryck i själva verket en tolkning. Han menar vidare på att vår förförståelse påverkar vårt sätt att se på verkligheten. Det som vi upplever, hur vi tycker och tänker på och hur vi ser på saker och ting, påverkas av vår förförståelse (Thurén, 2013). Det som vi ibland uppfattar som något självklart och normalt beror mycket på att vi socialiserats in i ett visst samhällsmönster där vi uppfattar verkligheten på ett sätt som stämmer överens med den kultur som råder i samhället.

Den förförståelsen som jag har när det gäller ungdomar som begår brott är att man är en grupp som har hållit ihop i många år. Att man är ensam när man begår ett brott sker nog ganska

sällan och det är viktigt att man får vara en i gänget. Om man ska benämna det som gruppptryck eller inte vet jag inte. Jag tror inte att ungdomarna automatiskt tänker att de faller för gruppptrycket men att man i själva verket gör det. Jag tror att gruppptryck påverkar oss mer än vad vi tror, och det gäller inte bara ungdomar utan även vuxna människor i det vardagliga livet. När det gäller ungdomarnas omständigheter så tror jag inte att det nödvändigtvis behöver handla om dåliga familjeförhållanden utan mer om den miljön man växer upp i, och då tänker jag främst på vilken kompiskrets man hamnar i. Min egna förförståelse bygger inte på fakta utan grundar sig i mina värderingar som jag fått från kulturen som jag växt upp med och som har att göra med min moral och mina känslor (Thurén, 2013). Hela min uppväxt har påverkat mig och mitt sätt att tänka och tycka om saker och ting. Trots min förförståelse är det viktigt att jag inte fokuserar på dessa eftersom det kan påverka och manipulera den information som jag samlar in (Ibid.).

5:10 Etiska aspekter

Jag kommer att förhålla mig till de forskningsetiska principerna och kommer att utgå från de rekommendationer som finns gällande svensk forskning. De riktlinjer som jag kommer att utgå från är främst informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet innebär att jag som forskare ska informera alla de som ingår i undersökning om mitt syfte med undersökningen (Bryman, 2011, s. 131) . Det är viktigt att jag är tydlig med att ungdomarna har rätt att hoppa av eller välja att inte svara på frågor när som helst (ibid.). Innan jag börjar min intervju kommer jag att informera ungdomarna om vad min uppsats kommer att handla om och vad mitt syfte är med undersökningen.

Samtyckeskravet innebär att man som deltagare i intervjun själv bestämmer över sin medverkan (Bryman, 2011, s. 132).

Konfidentialitetskravet är ett skyddande krav för deltagarna då den innebär att all material som ingår i undersökningen och alla deltagare förblir anonyma, och att man ska förvara och använda de på ett sätt så att ingen annan än forskaren själv kommer åt uppgifterna (ibid.) Det kommer inte att vara någon annan än jag själv och handläggarna på ungdomstjänsten som kommer veta vilka jag intervjuat. Nyttjandekravet är ett krav som innebär att den information

som man samlar in, exempelvis all intervjumaterial, endast ska användas för just denna uppsats som forskaren ska skriva (ibid.).

Aidentifiering är en viktig del då ingen annan ska kunna förstå vem som intervjuats. Då min ambition är att ha med en del citat ur intervjuerna i min uppsats för att göra den mer levande är det extra viktigt med aidentifiering.

6. Resultat och analys

Jag kommer i kommande kapitel presentera mitt resultat och analysera detta utifrån de teoretiska aspekterna som jag har valt. Jag kommer att dela upp min analys i olika teman för att underlätta för läsaren.

De teman som jag har valt att utgå ifrån är:

- ”**Brottet**”, där jag undersöker ungdomarnas förklaring till varför de begick brottet och även varför de tror att ungdomar i deras ålder begår brott.
- ”**Umgängeskrets**”, där ungdomarna berättar om sina vänner och om de har vänner som begår brott eller inte.
- ”**Ungdomstjänsten**”, där ungdomarna berättar om hur de upplever ungdomstjänsten som påföljd och om de tycker att ungdomstjänsten har varit ett hårt straff.
- ”**Omgivningens reaktion**”, där ungdomarna beskriver reaktionen från familj och vänner när de begår brott och hur de upplever de reaktionerna.
- ”**Förändring i tankemönstret**”, där jag försöker få fram om ungdomarna börjat tänka annorlunda efter ungdomstjänsten och hur de tänker på att begå nya brott i framtiden.

Efter att ha utfört mina fyra intervjuer med ungdomarna märkte jag ganska snabbt att deras upplevelser och åsikter liknade varandra, trots att man befunnit sig på olika arbetsplatser och haft kontakt med olika handledare.

Brottet

Ingen av informanterna var ensam vid tillfället då brottet begicks. Något som är intressant är att samtliga informanter inte upplevde att deras vänner påverkade dem när de begick brottet och att de i allmänhet inte anser att deras vänner påverkar dem negativt. När jag sedan ställer frågan: ”Varför tror du att ungdomar i din ålder begår brott?” så är gruppsyck en faktor som

mina informanter är överens om. Två av informanterna menar också att det handlar om hur man är som person, om man är tillräckligt stark för att stå emot grupstrycket. Så här svarar intervjuperson 2 på frågan:

Asså, vissa ungdomar begår nog brott för att de är med i en grupp som begår brott. Så man gör det automatiskt... Man faller typ för trycket. Man kan typ inte säga nej och så. Man är rädd för att hamna utanför i gänget typ så... Men jag tycker inte det är så i vårt gäng.

Intervjuperson 2

Man kanske är osäker som person... Jag har själv aldrig fallit för grupstryck så... men jag tror att många gör det... eller så tror jag att... det finns säkert ungdomar som begår brott för att de inte har pengar eller kanske inte får något av sina föräldrar... så kanske man snor någonting istället.

Intervjuperson 2

Även pengar kan vara en faktor, menar intervjuperson 2. Att man har dåligt med pengar och att man antingen inte får pengar av sina föräldrar eller att ungdomen är medveten om att föräldrarna inte har tillgång till så mycket pengar på grund av dåligt betalda arbeten.

Intervjuperson 3 svarar liknande på frågan, att det handlar mycket om att man vill passa in i gänget och att man vill få respekt av de andra i gruppen. Så här svarar intervjuperson 3 på frågan:

Ja, det tror jag verkligen, grupstryck. Asså jag kommer från förorten jag vet hur det är. Man jag har lagt av med allt skit, aldrig droger. Jag spelar fotboll bara. Men jag tror att det är mycket sånt. Man är i gäng typ och vill ha respekt från de andra... Vet inte.

Intervjuperson 3

Detta kan förklaras med Erving Goffmans teori om att vi människor intar olika roller i olika situationer. Beroende på vilken situation vi befinner oss i så försöker vi anpassa oss genom att inta en viss roll (Angelöw & Jonsson, 2000). Två av informanterna menar att det har att göra med hur man är som person, om man är en osäker person så faller man lättare för grupstryck,

menar de. Detta kan förklaras genom Goffmans teori om de bakre och främre regionerna vilket innebär att man i den främre regionen spelar den rollen som man vill att alla ska se och i den bakre regionen är man en annan roll som man helst vill dölja (Angelöw & Jonsson, 2000). När man försöker anpassa sig till ett gäng genom att till exempel utföra kriminella handlingar eftersom de andra gör det, samtidigt som man i den bakre regionen egentligen inte alls är en sådan person som vill göra kriminella handlingar. Man försöker framställa sig som ”cool” genom att utföra dessa handlingar i den främre regionen för att gruppen ska tycka att man är en i gänget. Man vill inte visa sig svag inför de andra, man vill dölja den rollen som man har ”bakom kulisserna”, menar Goffman (ibid.).

Jag upplevde att ungdomarna hade svårt att svara på frågan varför de begick brottet. Detta upplevde även Bons i sin studie om ungdomstjänst där han intervjuade ungdomarna om påföljden. Bons (2011) menar att ett svar som återkom var ”det bara hände”, samtidigt som en del förnekade sin skyldighet till brottet. Många i Bons studie uttrycker också att domen varit orättvis. Ungdomarna upplever att de handlat impulsivt och inte tänkt på vilka konsekvenser det kan ge, vilket kan förklara varför de svarar ”det bara hände” på frågan. Man kanske till exempel inte kunde kontrollera sin aggressivitet vilket gör att man gör något dumt.

Samtliga informanter bor idag i Göteborgs så kallade förorter. I den miljön och omgivningen som de bor i stämplas inte deras beteende som något avvikande. Becker (2006) menar att man måste ta hänsyn till vilken miljö och kultur som ungdomen lever i och på så sätt hur omgivningen uppfattar deras beteende. Becker (2006) menar vidare på att det kan vara svårt att veta vilka regler och normer som gäller i en viss miljö och att man behöver ta hänsyn till vilka regler som gäller i just den situationen. Detta kan därför leda till att det inte alltid är lämpligt att uppföra sig på samma sätt i alla miljöer och situationer. När de befinner sig i andra miljöer, till exempel skolan, så accepteras inte det avvikande beteendet på samma sätt och detta kan bidra till att ungdomen hoppar av (Becker, 2006). Samtliga informanter har tidigare hoppat av skolan men i dagsläget har alla fyra börjat igen för att ta igen den missade tiden genom att gå om en eller två klasser.

Umgängeskrets

Ibland tänker man nog automatiskt att en person som begår en kriminell handling umgås med andra personer som begår liknande handlingar. Men när det gäller mina informanter så hade

två av dem inte begått något brott innan den här händelsen som gjorde att de blev dömda till ungdomstjänst. Här nedan kommer jag ta upp två citat, varav ett citat är från intervjuperson 2 och ett från intervjuperson 3. Skillnaden mellan dessa två är att intervjuperson 2 begått ett brott tidigare och avtjänar därför sin ungdomstjänst för andra gången. Intervjuperson 3 har aldrig tidigare begått något brott och har heller inte blivit dömd för något. På frågan om deras vänner begår brott svarar de helt olika vilket även kan jämföras med om personen är en engångsbrottsling eller inte. Såhär svarar de:

Aaa, dom flesta har begått något brott. Vissa mindre brott och vissa har begått större brott som stora rån och så... men aa, dom flesta har nog begått brott asså, nu när jag tänker efter.

Intervjuperson 2

Nej, asså inte alls. Jag brukar inte vara med såna. Jag håller mig borta. Folk vet att jag har min fotboll och min tjej och så...

Intervjuperson 3

Intervjuperson 2, som inte klassas som en engångsbrottsling, har alltså många i sin umgängeskrets som begått brott, samtidigt som intervjuperson 3 inte alls umgås med personer som begått brott och menar att han helst håller sig borta från dem. Man kan inte alltså bara utgå från att individer som begår brott umgås med andra individer som begår kriminella handlingar. Det verkar handla om impulser mer än vad det handlar om att man umgås i kriminella gäng. Samtidigt är samtalet om gruppträck något som man inte kommer ifrån i ett sådant sammanhang och därför kan andras impulser påverka en själv.

Ungdomstjänsten

Samtliga informanter anser mer eller mindre att själva ungdomstjänsten var meningsfull på ett sätt som får dem att känna att de inte vill begå fler brott efter avverkad ungdomstjänst. Dock uttrycker samtliga att det oavlönade arbetet inte var ett tillräckligt hårt straff. Tre av fyra menar att det enda som var jobbigt var att gå upp tidigt på morgnarna eller att de inte kunde umgås med sina vänner på grund av det oavlönade arbetet. Den fjärde informanten säger bara kort och gott att ungdomstjänsten inte varit alls tuff och att hon på ett sätt önskar att den var tuffare och mer avskräckande. Samtliga hade blivit bemötta bra på sina arbetsplatser och

tyckte om att gå till jobbet för att träffa sina kollegor. De menar att bemötandet på arbetsplatsen spelar stor roll i hur man upplever sin ungdomstjänst och att det är viktigt att man inte känner sig särbehandlad på arbetsplatsen bara för att man arbetar gratis. Sådär svarar de på frågan hur de blev bemötta på arbetsplatsen och hur det var att arbeta där:

Ja, det var chill... De behandlade mig inte som en kriminell typ... Alla kallade mig praktikant så jag vet inte om någon visste vad jag hade gjort eller så... Man kände sig som en i mängden... Där jag var förra gången kändes det typ som att de tittade på mig hela tiden... Aa man kändes sig inte välkommen typ...

Intervjuperson 2

”De var jättesnälla... Hade de varit otrevliga så tror jag att det hade varit tråkigare och jobbigare att göra ungdomstjänsten. Men nu såg man nästan fram emot det för att man ville träffa de som jobbade där...”

Intervjuperson 4

Detta kan kopplas samman med ungdomarnas tolkningar om hur man upplevde ungdomstjänsten, och den var tuff eller inte. Mer om detta kommer här nedan där jag ställer frågan om ungdomstjänsten varit ett tillräckligt hårt straff och om det fungerat avskräckande inför kommande handlingar.

Jag upplevde att ungdomarna inte såg ungdomstjänsten som bara något negativt. Två av informanterna uttrycker att det varit nyttigt att komma ut i arbetslivet och känna på hur det är att arbeta. På så sätt anser de att ungdomstjänsten varit meningsfull. På frågan om ungdomarna upplever att ungdomstjänst är ett tillräckligt hårt straff svarar två av informanterna såhär:

”Asså, egentligen inte... Jo det är jobbigt när man vet att polarna ska hänga och hitta på något och så måste man jobba gratis istället... Men man vill typ betala tillbaka på något sätt och då är det bra att jobba gratis...så försöker jag tänka typ”.

Intervjuperson 2

”Hårt straff? Nää... Inte alls... Nej asså. Det beror på vilka människor man

träffar och sånt”.

Intervjuperson 3

Intervjuperson 2 uttrycker att han tycker det var bra att han fick arbeta gratis för att på så sätt ”betala tillbaka” för de brott han hade begått. Jag uppfattade det som att han på något sätt kände att det oavlönade arbetet ”renade hans samvete” något genom att gottgöra samhället på grund av sin handling. På så sätt menar ungdomen att ungdomstjänsten var meningsfull.

Barnministeriet på UR.se har gjort ett reportage om ungdomstjänst där de intervjuar Dennis, 17 år, som blivit dömd till ungdomstjänst efter en stökig nyårsafton som slutade med slagsmål. Dennis verkar uppleva ungdomstjänsten på ett sätt som liknar mina intervjupersoners berättelser. Dennis ångrar det som hände men anser att det oavlönade arbetet dels är en tillgång när det gäller arbetslivserfarenhet och dels när det gäller att gottgöra samhället. På frågan vad Dennis tycker om att arbeta gratis svarar han såhär:

Man vänjer sig... Har jag gjort något dumt så får jag ju stå för det oavsett vad det blir för konsekvenser, och har man erbjudit sig att ta på sig ungdomstjänst så är det upp till en själv vad man tycker är orättvist och inte, så jag har inte kännis så mycket att jag jobbat gratis och såhär....

Dennis, 17 år

Det låter på Dennis som att han inte har några större problem med att jobba gratis då han inser att han handlat fel och att han nu ska tjäna av sitt straff på det här sättet. Man träffar också Dennis några veckor efter avtjänat straff och gör ytterligare en intervju. Intervjuaren frågar om Dennis skött sig efter att ha avtjänat sitt straff, vilket han inte har gjort, och menar att det har varit klantiga misstag som han åkt dit för, bland annat klotter och en misshandel som han tror är ”löst” eftersom han pratat med den personen som han hamnade i slagsmål med.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har gjort en utvärdering där man intervjuat sju ungdomar från fyra olika kommuner om deras erfarenhet av ungdomstjänst som påföljd. Även de ungdomarna uttrycker att de tycker det är positivt att man får ”göra rätt för sig” genom att själva få arbeta av sitt straff, istället för att man ska betala av ett bötesbelopp som oftast föräldrarna får ta ansvar för eftersom ungdomarna oftast inte har en egen ekonomi (Rapport 2011:10). Ungdomarna i BRÅ's utvärdering menar att det är bra att få ett straff när man begår

ett brott för att känna på hur det känns att ta konsekvenserna.

Bazemore & Walgrave (1999) har gjort en studie där man förklarar att ungdomstjänsten kan ha olika syften. Den kan bland annat vara avskräckande, bestraffande eller rehabiliterande. Man menar att ungdomstjänsten bör fungera som en kompensation för den skada som man orsakat genom att utföra brottet då samhället blivit offer för händelsen på så sätt att tryggheten och lugnet har rubbats på grund av brottet (Bazemore & Walgrave, 1999). Man menar dock att samhället i slutändan vinner på de unga lagöverträdarna genom det kompenserande arbetet, även fast kompensationen endast är symboliskt, då den unga kan återställa den skadan som man orsakat. Genom detta signalerar man till samhället att ett brott ger konsekvenser och att den unga lagöverträdaren får arbeta av sitt straff för att kompensera samhället samtidigt som han eller hon lär sig en läxa (Bazemore & Walgrave, 1999)

När intervjuaren frågar Dennis om ungdomstjänsten har fungerat som ett avskräckande exempel svarar Dennis såhär:

Jag tycker inte att det har varit det, men jag vet inte vad andra tycker... Asså, brott passar man ju sig från att göra över huvudtaget... men att gå runt och plocka upp galgar och så är inte så farligt, det borde vara mer som ett straff.

Dennis, 17 år

Dennis menar alltså att straffet inte har varit tillräckligt hårt, samtidigt som han inte vill begå fler brott. Detta verkar vara något som Dennis är överens om med mina informanter.

Meningen med ungdomstjänst är ju att få ungdomarna på andra tankar, men om det är resultatet av ungdomstjänsten går det inte riktigt att säga då det inte verkar finnas någon utvärdering som talar för detta. Stina Holmberg, som är chef för enheten för utvärderingar på Brottsförebyggande rådet (BRÅ), menar att det inte finns några utvärderingar gjorda men man hoppas på att kunna göra det i framtiden när ungdomstjänst har varit i bruk i några fler år.

Omgivningens reaktion

En av mina informanter uttryckte en djup ångerfullhet eftersom hans familj tagit hårt på hans handling som ledde till 90 timmars ungdomstjänst. Familjens reaktion på hans brott har gjort

det besvärligt för honom/henne då han tyckte att det var väldigt jobbigt att se sin familj vara ledsn på grund av något som han orsakat.

”Asså min familj... jag har gjort dom ledsna många gånger nu... mamma mest... Jag fick såra min syster... Pappa och... Aa.. det är inte värt... Man vill inte att ens föräldrar ska skämmas för en liksom... jag är inte kriminell... jag har bara gjort misstag”.

Intervjuperson 3

Detta kan jämföras med Charles H. Cooley teori om spegeljaget som Johansson & Lalander beskriver i sin bok *Vardagslivets socialpsykologi* (2010). Min informant beskriver känslan av skam inför vad han/hon har gjort gentemot sin familj och hur deras reaktion tydliggjorde hans misstag att begå detta brott. Hilte (1996) menar att reaktionen från omgivningen skapar föreställningar om vad andra tänker om oss. Det pågår ett konstakt samspel mellan individen och samhället/omgivningen och att jaget växer fram utefter detta. Min informant vill tydliggöra att han inte är kriminell eftersom han tror att folk får den uppfattningen av honom bara för att han blivit dömd för tre brott. Han funderar också på om hans föräldrar skäms för honom efter dessa händelser och han föreställer sig att hans omgivning uppfattar honom som kriminell.

Förändring i tankemönstret

I socialpsykologin pratar man mycket om att en persons beteende kan påverkas i samspel med andra personer och att man påverkas av begäret att tillhöra en grupp. Det kan till exempel vara att en individ påverkas av omgivningens normer och regler. De ungdomar som jag intervjuat har avvikit från samhällets normer på ett eller annat sätt (Becker, 2006). De har gjort ett val som skiljer sig från normerna och på så sätt blir deras beteende avvikande. Becker (2006) menar att man skapat behov som måste tillfredsställas genom att begå brott. Becker (2006) menar vidare på att man ofta utvecklar ett intresse som man trivs med och som man mår bra av eftersom man får tillhöra en grupp och att det behovet då tillfredsställs genom att begå nya brott. Tittar man på mina informanter kan man dra slutsatsen att ingen av de har som intresse att begå fortsatta kriminella handlingar. Två av fyra uttrycker sig på ett sätt som visar att de är djupt ångerfulla och att han/hon aldrig kommer begå några nya brott. De andra två menar att

”det bara hände” och att man inte kunde hantera sina aggressioner kring en händelse. Samtliga förklarar brottet som en engångsföreteelse.

Bons (2011) menar att de flesta av de ungdomarna som han intervjuat och som får påföljden ungdomstjänst är engångsbrottslingar, alltså inte har någon direkt kriminell livsstil. De uttrycker att de har lärt sig av sina misstag och inte kommer begå nya brott, precis som mina informanter uttrycker. Bons (2011) bedömer dock att några av de ungdomar som han intervjuat har en så kallad kriminell livsstil och troligen kommer begå nya brott. Av de fyra ungdomarna som jag intervjuat har två av dem avverkat en omgång ungdomstjänst vid ett tidigare tillfälle, vilket innebär att de inte klassas som engångsbrottslingar. De andra två har blivit dömda till ungdomstjänst för första gången och vad jag förstår så hade ingen av de någon direkt kriminell livsstil. Jag skulle heller inte vilja påstå att de andra två, de som blivit dömda för ungdomstjänst vid ett tidigare tillfälle, har någon kriminell livsstil. Där har det handlat om känslor som varit svåra att hantera vilket gjort att de handlat felaktigt, till exempel startat ett slagsmål.

7. Slutdiskussion

Ett av huvudsyftena med den här uppsatsen var att undersöka hur ungdomar som har avtjänat ungdomstjänst upplever påföljden och om deras tankesätt har påverkats efter avtjänat straff. Kommer de att begå fler brott i framtiden eller har ungdomstjänsten fungerat avskräckande? Min uppsats tar till största del upp ungdomarnas upplevelser av ungdomstjänst som påföljd och jag vill poängtera att min uppsats inte går ut på att ta reda på vad som är sant eller falskt och vad som är rätt och fel utan snarare bara belysa mina fyra informanters berättelser om deras tid i ungdomstjänsten.

Jag har valt att koppla mitt resultat till två teoretiska aspekter vilket har gjort att man fått en klar bild av varför ungdomar begår brottet från första början. Alla mina informanter anser att gruppsytryck är den största orsaken till att ungdomar i deras ålder begår brott, men samtidigt menar mina informanter att de själva inte har begått brottet på grund av gruppsytryck. De förklarar brottet som ett snedsteg och att ”det bara hände”. Samtidigt kan man ju undra varför ungdomarna menar att gruppsytryck är den vanligaste faktorn samtidigt som de menar att det inte gäller en själv. Är det så att det är svårt att erkänna att man agerat utefter vad man förväntas göra i ett kompisgäng? Att man helt enkelt inte vill erkänna att man själv har fallit

för grupptryck? Faktum är att ingen av mina informanter var ensamma vid tillfället då brottet begicks, men det är ingen som menar att grupptryck varit orsaken till att de begått brottet. Efter intervjuerna med mina informanter märkte jag att mycket verkar handla om att de inte kunnat hantera sin ilska vid en viss situation. En av informanterna hade blivit anklagad för att ha tagit en dator från skolan och blev därför förbannad på sin lärare. En av dem hade blivit kallad ett fult ord och kunde därför inte hantera sin ilska och började därför slåss. En tredje hade blivit fimpad med en cigarett på armen och blev därför förbannad. En gemensam faktor till brottet verkar vara brist på impuls kontroll och på så sätt är påverkansprogrammet i påföljden ett viktigt moment då man kan prata om brottet och även få professionell hjälp om man behöver. En av informanterna går regelbundet hos en kurator för att lära sig att kontrollera sina aggressioner.

Något som jag upplever som lite oroväckande är att samtliga informanter upplever att ungdomstjänsten varit ”ganska trevlig” och inte alls upplever det som ett riktigt straff. Enligt mina informanter har ungdomstjänsten i sig inte fungerat avskräckande utan de flesta uttrycker att de nästan längtat till arbetsplatsen. Under min praktikperiod på termin 5 träffade jag en ungdom som älskade att spela paintball på fritiden, och han fick även avtjäna sin ungdomstjänst på just en paintballfabrik. Jag kan förstå att det är svårt att förhålla sig till fördelningen av arbetsplatser och som jag har förstått det så finns det inte överdrivet många arbetsplatser att välja mellan. Ska man placera ungdomen på ett ställe som han eller hon absolut inte vill vara på eller ska man ta hänsyn till ungdomens önskemål för att risken att ungdomen fullföljer sin ungdomstjänst då ökar? Samtidigt kan man nästan dra slutsatsen att ungdomen kommer ha trevligt på den arbetsplatsen som han eller hon önskat, och att risken då ökar för att ungdomen inte tycker att det oavlönade arbetet är ett straff. Med tanke på att påföljden ska fungera avskräckande för ungdomen så bör man fundera på i vilken grad man som handledare på ungdomstjänsten vill höja bestraffningen. De fyra ungdomarna som jag intervjuat menar bara att det som är besvärligt med ungdomstjänsten är att gå upp tidigt eller att man inte kan vara med sina vänner på fritiden i den utsträckning som man vill. Ungdomstjänst ska fungera avskräckande, men det verkar inte bita på de ungdomar som jag intervjuat och inte heller i Bons undersökning om hur ungdomar upplever ungdomstjänst. Det är inte helt lätt att mäta meningsfullheten och det har inte gjorts någon utvärdering av påföljden sedan den blev en fristående påföljd. Bons (2010) menar att ungdomstjänst bör utvärderas för att förstå ungdomarnas upplevelser av den samt att få någon uppfattning om meningsfullheten. Samtidigt menar Bons (2010) att det blir svårt att göra en utvärdering på

ungdomstjänsten eftersom påföljden utdöms av en domstol vilket innebär att socialtjänsten inte har någon kontakt med ungdomen efter den avslutade påföljden. Utan en genomförd utvärdering och återfallsstatistik är det svårt att bedöma om påföljden är meningsfull eller inte. Men vi kan alltid fråga ungdomarna hur deras upplevelser är, vilket jag gjort i min undersökning och vilket även Bons har gjort. Bons (2010) menar att ungdomstjänst är en bra och meningsfull påföljd när det gäller engångsbrottslingar. Han har däremot gjort en registerstudie från Stockholm och där visar resultatet att en stor del av ungdomarna som avverkat sin ungdomstjänst återfaller i brott inom ett år (Bons, 2010).

Något som jag har funderat på under slutskedet av min uppsats är hur resultat hade blivit om jag hade intervjuat några ungdomar i en annan kommun eller annan stad istället för att bara intervjuar ungdomar från samma kommun. Jag upplevde att alla mina informanter hade liknande åsikter, och frågan är om åsikterna hade varit mer annorlunda om jag intervjuat ungdomar från en annan stad. En annan sak som man kan fundera över såhär i efterhand är om resultatet hade blivit annorlunda om man intervjuat några ungdomar som inte blivit bra bemötta på sin arbetsplats. Jag tror att bemötandet på arbetsplatsen har stor betydelse för om ungdomarna upplever ungdomstjänst som bra eller mindre bra, och om man upplever ungdomstjänsten som tuff eller inte.

Under uppsatsens gång funderade jag också på att intervjuar en av handledarna för att få en inblick i hur de arbetar med ungdomarna för att motivera dem med mera. Jag kom fram till att syftet i min uppsats inte var att ta reda på hur verksamheten bedrivs och fann det därför inte relevant att intervjuar handledarna. Nu i efterhand kan jag dock tycka att det var synd att jag inte valde att intervjuar 1-2 handledare då jag hade kunnat fråga dem vad de hört från ungdomarna efter avtjänad ungdomstjänst och vad de anser om ungdomarnas upplevelser. På så sätt hade jag kanske fått en ännu tydligare bild av ungdomarnas upplevelser.

I övrigt anser jag att jag fått en bra bild av ungdomarnas upplevelser när det gäller ungdomstjänst trots att det bara blev fyra intervjuer istället för fem, som det var planerat från början. Man får komma ihåg att ungdomar som är i den åldern som jag valt att intervjuar inte alltid har mycket tid över förutom skolan och fritidsintressen. Många av ungdomarna som jag kom i kontakt var mitt uppe i nationella prov och liknande och menade därför att de inte hade så mycket tid över till annat, främst ungdomen som först ville medverka på en telefonintervju men som sedan ångrade sig av någon anledning. Jag hade kunnat fortsätta att ringa den här

ungdomen trots att han inte svarade, men jag valde att tolka det som att han inte ville medverka och det måste jag som forskare acceptera, en intervju måste vara frivillig. Trots detta fick jag till fyra bra intervjuer och nu i efterhand tycker jag att det räckte för att utföra min undersökning.

Referenser

- Angelöw, Bosse & Jonsson, Thom (2000) *Introduktion till socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur
- Aspers, Patrik (2007). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber
- Bazemore, G & Walgrave, L (red.) (1999), *Restorative juvenile justice: Repairing the harm of youth crime*. Monsey, N.Y. Criminal justice press.
- Becker, Howard. S (2006) *Utanför – Avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv förlag
- Bons, Tomas (2011). *Ungdomstjänst: ur ungdomarnas perspektiv*. Tullinge: FoU-Södertörn
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Brottsförebyggande rådet (2011) *Ungdomsvård och ungdomstjänst, en utvärdering av 2007 års påföljdsreform för unga lagöverträdare*. Edita Norstedts Västerås
- Denscombe, Martyn (2000) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Malmö: Studentlitteratur
- Hilte, Mats (1996) *Avvikande beteende – en sociologisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, Thomas & Lalander, Philip (2010) *Vardagslivets socialpsykologi*. Malmö: Liber AB
- Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Lundin, Elin (2008) *Konsten att hitta sin teori. I: Katarina Sjöberg & David Wästerfors (Red.). Uppdrag forskning – Konsten att genomföra kvalitativa studier*. Malmö: Liber.
- May, Tim (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans & Eliasson-Lappalainen, Rosmari & Jacobsson, Katarina (red) (2008). *Forskningsmetodik för socialvetare*. Natur och Kultur

Sarnecki, Jerzy (2003) *Introduktion till kriminologi*, Lund: Studentlitteratur

Thurén, Torsten (2013) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber AB

Tärnfalk, Michael (2007) *Barn och brott: - En studie om socialtjänstens yttranden i straffprocessen för unga lagöverträdare*. Stockholm; Institutionen för socialt arbete – Socialhögskolan.

Jareborg, Nils., Zila, Josef (2007) *Straffrättens påföljdslära – Andra upplagan*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.

SOU 2004:122, *Insatser för unga lagöverträdare*. <http://www.regeringen.se/sb/d/138/a/35766>
- 090420

Lagtexter och propositioner

Brottsbalken, 32 kap 1§ BrB

Lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Regeringspropositionen 2005/06:165

Bilagor

Intervjuguide

Personligt

1. Hur gammal är du?
2. Var är du född?
3. Var är du uppvuxen?
4. Var är dina föräldrar födda?
5. Går du i skolan?

- Om inte, vad sysselsätter du dig med om dagarna?

6. Vem bor du med?

Brottet

1. Hur gick det till när du begick ditt första brott?

- Vad fick dig till att genomföra det?

- Var du ensam?

- Hur kändes det före och efter brottet?

- Åkte du fast direkt?

- Hur kändes det att åka fast?

- Hur har brottet påverkat dig?

2. Har någon i din umgängeskrets begått brott?

- Tror du att de haft betydelse för dina egna handlingar?

3. Hur tror du att det hade sett ut om du hade växt upp i en annan miljö?

4. Tror du att dina vänner hade någon påverkan på att du begick brottet?

- På vilket sätt?

5. Varför tror du att andra ungdomar begår brott?

- Vilka faktorer spelar in?

Ungdomstjänsten

6. Hur upplevde du ungdomstjänsten i stort?

- Har den varit till någon nytta? På vilket sätt?

- Blev du bra bemött på arbetsplatsen?

7. Hur upplevde du tiden från det att du blev dömd tills det att du fick påbörja din ungdomstjänst? (Då straffet ska vara en tydlig konsekvens till brottet och därför ske skyndsamt)

- Kändes det som att det tog lång tid?

- Visste du hur det skulle gå till?

8. Hur ser du på att begå brott efter att du genomfört din ungdomstjänst?

- Känner du att ungdomstjänsten varit viktig för att du inte begår brott igen? På vilket sätt?